

Nr.102 din 26 aprilie 2023

Ministerul Mediului
al Republicii Moldova
cancelaria@mediu.gov.md

Copie:
Cancelaria de Stat
cancelaria@gov.md

AVIZ
la proiectul de lege cu privire la funcționarea cimitirelor
(inițiativa legislativă nr. 101 din 13.04.2023)

1. Considerații generale

Congresul Autorităților Locale din Moldova (CALM) a examinat adresarea Cancelariei de Stat nr. 25-158-4109 din 14 aprilie 2023, privind avizarea proiectului de lege cu privire la funcționarea cimitirelor (inițiativa legislativă nr. 101 din 13.04.2023), [în continuare – proiectul de lege].

CALM a analizat prevederile proiectului hotărârii prin prisma legislației în vigoare și a intereselor autorităților administrației publice locale, corelate cu interesele cetățeanului.

2. Legislația aplicabilă

- Legea privind administrația publică locală nr.436/2006;
- Legea nr. 435/2006 privind descentralizarea administrativă;
- Legea privind principiile urbanismului și amenajării teritoriului nr.835/1996;
- Legea cu privire la autorizarea executării lucrărilor de construcție nr.163/2010;
- Hotărârea de Guvern nr. 1072/1998 despre aprobarea Regulamentului cu privire la cimitire.

3. Constatări principale:

Având în vedere că chestiunea amplasării crematoriilor și incinerării persoanelor decedate este una sensibilă pentru cultură și tradiții și ar putea genera proteste, susținute în special de către biserica creștin-ortodoxă, considerăm posibilă realizarea doar cu consultarea prealabilă a populației cel puțin din zona limitrofă.

Considerăm improprie utilizarea termenului de „teren” în sens de loc de înhumare și care urmează a fi revăzută, reieșind din argumentarea relevată *infra*. În acest sens, a se vedea și prevederile similare din Legea României nr. 102/2014 privind cimitirele, crematoriile umane și serviciile funerare.

4. Propuneri asupra proiectului.

Propunem următoarele modificări și completări ale proiectului de lege:

1. Considerăm necesară substiuirea sintagmei „teren necesar înhumării” în proiectul de lege cu sintagma „loc de veci” sau „loc de înhumare”, la forma gramaticală corespunzătoare”. Argumentare: cuvântul „teren” în dreptul funciar are semnificația parcelei cadastrale, care are o caracteristică supusă înregistrării de stat (registru deținătorilor de teren, registrul bunurilor imobile), precum număr cadastral,

suprafață, destinație, mod de folosință, deținător cu documentație funciară, atribuire în natură, perfectate în urma lucrărilor cadastrale costisitoare, impunerea fiscală a deținătorului, ceea ce nu este posibil în cazul locurilor de înhumare, care sunt niște suprafețe din terenul cimitirului temporar (permise a fi) utilizate în scopul înhumării persoanelor decedate și păstrării osemintelor acestora. Deținătorul de teren (atribuit) pentru amplasarea cimitirului este proprietarul terenului sau, la decizia proprietarului, administratorul cimitirului.

2. În Art. 4, alin. (1) se propune expunerea în următoarea redacție: „(1) Cimitirele se pot afla în proprietatea statului sau a unităților administrativ-teritoriale, administrate de către autoritățile publice centrale, respectiv, autoritățile publice locale, sau de către subdiviziunile acestora ori persoanele juridice înființate de către acestea. Argumentare: autoritățile publice exercită în numele statului, respectiv a unităților administrativ-teritoriale administrarea bunurilor acestora.
3. În Art. 4 alin. (2), după cuvintele „Terenurile cimitirilor” se propune completarea cu cuvintele „aparțin domeniului public, respectiv”. Temeiul propunerii: art. 11 alin. (2) lit. h) din Legea nr. 29/2018.
4. În Art. 5, alin. (3) se propune expunerea în următoarea redacție: „(3) Înființarea unui cimitir se realizează prin decizia autorităților publice menționate la art. 4 alin. (1), (numite în continuare „proprietar” (al cimitirului), în baza documentației de urbanism aprobată (plan urbanistic general și/sau plan urbanistic zonal) care a fost supusă evaluării strategice de mediu în conformitate cu prevederile Legii nr. 11/2017 privind evaluarea strategică de mediu, precum și în baza avizului favorabil al organului teritorial specializat al Ministerului Sănătății (Centrul teritorial de Sănătate Publică)”. Arumentare: certificatul de urbanism constituie un act permisiv pentru proiectare și nu este documentație de urbanism. Cerințele sanitare și de sănătate publică se verifică și se monitorizează de către Centrul de Sănătate Publică, iar Ministerul Sănătății este organ central de specialitate care elaborează și aprobă politici publice, administrează infrastructura de sănătate și nu eliberează avize sanitare.
5. În Art. 6 alin. (1), cuvintele „Ministerului Sănătății și Ministerului Mediului” se propune substituirea cu textul „organului teritorial specializat al Ministerului Sănătății și organului teritorial specializat al Ministerului Mediului (Agenția Ecologică)”. Argumentare: ministerele nu emit avize sanitare și ecologice în nume propriu, ci prin intermediul structurilor sale specializate.
6. La Art. 6 alin. (2), pentru previzibilitate, considerăm necesară fixarea unui termen pentru sintagma „în prealabil” și pentru perioada în care poate fi contestată măsura de închidere a unui cimitir.
7. În Art. 6 alin. (5), cuvintele „bugetelor unităților administrativ-teritoriale” urmează a fi înlocuite cu cuvintele „proprietarului acestora”. Argumentarea se întemeiază pe prevederile art. 6 allin. (4) și (6) din Legea nr. 435/2006 privind descentralizarea administrativă.
8. În Art. 8 alin. (2) lit. g) cuvântul „ducă” urmează a fi substituit cu cuvântul „țină”. Sintagma „să ducă evidența” reprezintă o traducere incorectă a sitagmei din limba rusă „vedenie uciota”.
9. Art. 11 alin. (2) se propune completarea cu textul „prin emiterea actelor permise pe numele proprietarului, cu elaborarea și verificarea documentației de proiect pe cheltuiala proprietarului sau a administratorului cimitirului”. Argumentare: propunerea este necesară pentru asigurarea clarității normei.
10. În Art. 11 alin. (3) cuvintele „unei autorizații de construire” urmează a fi înlocuite cu cuvintele „actelor permise în construcții”. Argumentare: „autorizația de construire” nu este unicul act permisiv necesar pentru realizarea lucrărilor de construcții.

11. Art. 12 alin. (4) urmează a fi completat cu sintagma „și/sau altor surse neinterzise de lege”. Argumentare: înhumarea persoanelor decedate refuzate de rude uneori este asigurată prin susținerea organizatorică și materială a vecinilor sau persoanelor cunoscute (acțiuni de voluntariat, donații) și nu este justificat de plasat această sarcină doar în seama bugetului local.
12. În Art. 13 alin. (7) cuvântul „reziliere” urmează a fi înlocuit cu cuvântul „rezoluțiune”. Temei: terminologia utilizată de Codul civil modernizat.
13. La Art. 13, alin. (13) considerăm necesară reformularea, cu expunerea în următoarea redacție: „Încetarea de drept a efectelor contractelor de înhumare curentă sau de rezervare a locurilor de veci/de înhumare are loc în următoarele cazuri:”. Argumentare: denunțarea unilaterală a contractelor respective de către administratorul cimitirului nu este necesară în cazul încetării de drept a efectelor acestora în ipotezele expres specificate.
14. În Art. 13 alin. (13) lit. c), pentru previzibilitate, considerăm necesară fixarea unor perioade, la expirarea cărora, va opera încetarea de drept a efectelor contractelor de înhumare curentă și de rezervare pentru nerespectarea prevederilor financiare. De exemplu, în Chișinău, efectele contractelor de rezervare încetează după trei ani de nerespectare a prevederilor financiare a contractelor de rezervare.
15. La Art. 14 alin. (1) urmează a fi corectată forma gramaticală a cuvântului „Codului” (corect „Codul”).
16. Art. 15 alin. (1) se propune completarea cu textul „cu acordul populației din zona limitofă”. urmează a fi corectată forma gramaticală a cuvântului „Codului” (corect „Codul”).
17. Art. 19 (Dispoziții tranzitorii) se propune completarea cu un nou alineat care va stabili un termen obligatoriu privind implementarea de către toți proprietarii/administratorii cimitirelor a obligației de asigurare a funcționării sistemului de evidență grafică și/sau digitală a teritoriului cimitirului, inclusiv a locurilor de înhumare.

Prin urmare, CALM susține prezentul proiect de lege în condițiile ajustării cu propunerile menționate mai sus.

Cu respect,

Viorel FURDUI
Director Executiv al CALM

Exec: I. Cristal, expert CALM
tel. 022 22 35 09